

ANCHEE MIN

Cum am devenit doamna Mao

Traducere din limba engleză
de Mihaela Negrilă

POLIROM
2021

Anchee Min, *Becoming Madame Mao*

Copyright © 2000 by Anchee Min

Translation rights arranged by Sandra Dijkstra Literary Agency

All rights reserved

© 2009, 2021 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: *Mao Zedong și soția sa, Lan Ping, 1950*

© Svbilderdienst/Northfoto (prelucrare digitală)

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,

sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

MIN, ANCHEE

Cum am devenit doamna Mao / Anchee Min; trad. din lb. engleză de Mihaela Negrilă. – Ed. a 2-a. – Iași: Polirom, 2021

ISBN: 978-973-46-8496-0

I. Negrilă, Mihaela (trad.)

821.581

94

929

Printed in ROMANIA

Junli ține aparatul de fotografiat. El e cel care a propus Pagoda celor Șase Armonii. Un loc simbolic. Suntem șase în grup. Numărul norocos. Stați tot timpul dreți, ca pagoda, zice Junli. E un regizor bun, care știe cum să-i inspire pe actori.

Dan e cu Lucy la dreapta mea. Nu se pot ține departe unul de celălalt. Sunt geloasă pe Lucy. În înfățișarea lui Dan, Dumnezeu a concentrat frumusețea bărbaților. Dan ar putea avea pe oricine ar vrea, dar el o alege pe Lucy. De-abia așteaptă să-i aparțină ei. În mod sigur, ei cunosc fericirea. Eryi și Lulu, de asemenea. Sunt tristă.

Nu-mi dau seama ce e în mintea lui Tang Nah. Și el pare nervos. Bereta îi e trasă în jos, aproape că-i acoperă ochii. Se așază în spatele meu, ca și cum ar vrea să nu se vadă în poză.

Treizeci de ani mai târziu, doamna Mao vrea cu disperare să distrugă această fotografie. Vrea să șteargă toate chipurile prezentate în ea. E anul 1967 și ea e pe cale să devină conducătoarea Chinei. Mao, care îmbătrânește, este biletul ei câștigător. Ea trebuie să dovedească națiunii că a fost iubirea lui Mao de când s-a născut. Trebuie să dovedească faptul că nu a existat nimeni între ea și Mao.

Atunci devin Junli și Dan oamenii care știu prea multe. Doamna Mao simte că nu are de ales, decât să scape de ei.

Stop! strigă Junli, de parcă ar fi pe platoul de filmare. Actorii expiră. Grupul se întoarce la Shanghai în aceeași noapte. După trei zile, participă cu toții la o mare recepție. Așa cum era de așteptat, evenimentul atrage atenția presei.

Tang Nah și Lan Ping sunt din nou acasă. Însă mariajul pare mort. Se prefac că asta nu-i

deranjează. Amândoi încearcă să se îngroape în muncă. Și, cu toate astea, telefonul nu sună, ea nu primește oferte pentru roluri. Nici pentru Tang Nah nu apare nimic. Facturile se strâng teanc. Demonii banului îi vizitează neconținut din iad. Însă el zâmbeste în continuare, spunând că ea este cel mai mare premiu pe care l-a câștigat vreodată. Lefter sau șomer, pe mine nu mă deranjează. Sunt un bărbat împlinit, atâta timp cât am iubire.

Ea e disperată. Nu îți ții promisiunile, țipă ea la Tang Nah. Nu mai dorm împreună. Nu pot fi împreună, dar nici nu se pot despărți. Groaznicul tipar se repetă.

*

Apoi ies din nou în oraș, să caute aer proaspăt și alinarea prietenilor. Ajung să doarmă în paturile altora. El se duce la fata care i-a scris scrisoarea, iar ea la Zhang Min, care acum lucrează la o piesă nouă, *Furtuna*, a dramaturgului rus Ostrovski. Își neagă faptele. Țasta devine noul ei rol în viață. Cu Tang Nah este o scenă perfectă.

În acest scenariu, ea își construiește propria intrigă. Când situația e încordată, o determină pe protagonistă să plece. Se retrage, dispăre de pe scenă. Și, totuși, nu e capabilă să își schimbe norocul. Ca și țara ei, ea continuă să se prăbușească. Trupele japoneze intră în plină forță. Studiourile își reduc activitatea. Box-office-ul se închide. 1936. Nici urmă de noroc.

Ia o hotărâre și fă-o, mă îndemn singură. Îmi fac bagajele și la noapte dusă sunt. O să stau la un prieten și o să-mi țin adresa secretă. Când scriu scrisoarea, îmi imaginez cum o va primi Tang Nah. I-o dau lui Junli. Îl rog să i-o dea el

lui Tang Nah când vor fi împreună, singuri. Nu că aş avea încredere în Junli sau în soţia lui, Cheng. Doar că ei vor fi aceia care-l vor sprijini pe Tang Nah în suferinţa lui. Junli va fi cel care-l va opri de la a se sinucide pe loc – făcând din mine un adevărat criminal. De data asta, nu mă voi lăsa manipulată. Nu-i voi mai da lui Tang Nah ocazia să mă conducă.

Sunt sigură că aşteptai această scrisoare. Ei bine, aceasta este ultima dată când mai primeşti veşti de la mine. Cred că înţelegi perfect prin ce suferinţă trebuie să trec ca să-ţi scriu în felul ăsta. Habar n-ai tu câte am îndurat ca să ne salvez pe amândoi. Ca să trăiesc, trebuie să plec. Asta este ceea ce-mi spun mie însămi. Aruncându-mă cu capul înainte, căci sunt amorţită, surdă, oarbă şi moartă pe dinăuntru.

Încerc să-i explic sentimentele mele contradictorii. Cât de greu îmi e să mă rup din această relaţie. Iubirea noastră acţionează într-un mod foarte straniu. Întunericul care nu se mai sfârşea, până atunci când l-am întâlnit. Îi explic ce înseamnă pentru mine plecarea. Momente în timpul cărora nervii mei aproape că cedează. Momentele în care îmi este limpede că viaţa nu merită trăită.

Ştii cât am încercat. Trăiam ca să-ţi fac ție pe plac. Nu pot să cred că ăsta este felul în care ar trebui să simt fericirea. Să-ţi fac ție pe plac. Nu pot să uit cum ne certam. Cât de urât era. Egoismul nostru. Momentul care pentru mine a însemnat sfârşitul.

Izbucnesc în lacrimi de câte ori îmi aduc aminte cum mă iubeai. Cuvintele pe care mi le spuneai când ne plimbam, serile, pe bulevardul Nan-yang. Mă trag înapoi, îmi spun să continui, să rămân lângă tine până la sfârşitul timpului. Îmi spun

să nu dau voie acestei dureri să-mi strice viitorul. Durerea e ca un os de pește care mi s-a înțepenit în gât – pe care nu-l poți nici da afară, nici înghiți. Așa am ajuns: un os de pește înfipt în gât.

Ea simte pasiunea. Pasiunea de a vorbi cu un glas familiar, glasul Norei. Senzația de a fi pe scena reală a vieții o face să continue. Ea este din nou una cu rolul. Ca și Nora, se luptă să scape. Îi spune lui Tang Nah că trebuie să plece.

Trăiesc ca să fiu recunoscută, ca să las o urmă, să fiu cineva, să însemn ceva. Mă așteptam să văd același efort și la tine, căci ești un bărbat talentat. Ești dator să nu-ți irosești viața. Ești dator să acționezi la cea mai înaltă capacitate a ta. Să arăți lumii cine ești. Urăsc când te văd drogat cu opiu de aceia pe care-i numești prietenii tăi. Afirmi că ești un artist numai pentru a te eschiva de la obligații. Îți dă un motiv să fii leneș.

Nu e adevărat că, chiar și atunci când scrii, ești genul de persoană care lasă totul pe ultimul moment? Nu-ți predai niciodată materialele înainte ca tiparnița să fie pornită deja. După părerea mea, ăsta e un semn de slăbiciune. Îmi arată un bărbat care nu e de acțiune, un bărbat fără țeluri. Mai rău, un bărbat care, în loc să își înfrunte propriile defecte, le ascunde. Îți place la nebunie să spui că ești neînțeleș, prost tratat de societate – nu eziți să faci din tine o victimă a sorții. Însă uiți că și eu sunt în aceeași barcă. Acționând cu slăbiciune, mă îneci și pe mine.

În orice caz, am suferit destul. Mi-ai pasat mie problemele tale. Să nu crezi că eu sunt puternică. Doar că eu nu îmi dau voie să fiu fragilă, căci știu că mă voi frânge. Îmi pare rău că trebuie să plec. A sosit timpul ca tu să înveți să pășești pe propriile picioare, să înveți să rezolvi problemele

cu mâinile tale. Altfel, ar fi păcat să menționăm că tu și cu mine am fost cândva iubiți.

La sfârșit, o amintește în treacăt pe Aixia – a aflat, până la urmă, numele fetei, dintr-o poezie pe care el a scris-o fiind inspirat de ea.

Deși ai negat aventura și poemul, ai uitat că eu mi-am învățat lecția. Am douăzeci și trei de ani, nu treisprezece. Știu ce e iubirea, căci am iubit și am fost iubită. Știu cum e. Nu mă poți păcăli. Mi-e ușor să-mi închipui ce replici folosiți voi doi. Replicile pe care le foloseai ca să mă ademenești pe mine. Crede-mă, știu. Cu toate acestea, îmi voi aminti mereu de tine ca de un bărbat cald și bun. De sentimentele tale de dragoste, chiar și față de dușmanii tăi. Uneori, ești bun dincolo de orice rațiune. Asta mă uluiește, pentru că eu nu sunt deloc așa. Eu nu-mi sufăr dușmanii.

Printr-un joc al destinului, ca pentru a o răsplăti, după dizolvarea relației cu Tang Nah, cariera lui Lan Ping o ia pe o pantă ascendentă. Ura față de japonezi înseamnă, deodată, că filmele anti-japoneze primesc finanțare și sunt produse, ele devenind mari succese. Încep să i se ofere roluri. Mai întâi în filmul *Sânge pe Muntele Lupului*. E distribuită în rolul nevestei unui soldat. Pe ecran, se luptă singură cu o haită de lupi. Femeia vulnerabilă, dar curajoasă, care se luptă fără să știe dacă va câștiga. Luptă, știind că s-ar putea să fie mâncată înainte de a apuca să dea lovitura următoare. O poveste despre o femeie simplă e, de asemenea, povestea luptei Chinei sub invazia Japoniei. Jocul actoricesc e încărcat de sensibilitate și plin de pasiune.

Apoi în filmul următor, *Bătrânul burlac Wang*. Joacă, din nou, un personaj principal eroic, interpretând-o pe soția lui Wang. Din nou, e vorba despre o familie chineză care trăiește în

sărăcie sub invazia japoneză. Din nou, supraviețuirea este unica temă a filmului. Iar ea este extraordinară. În final, cară trupul soțului ei mort și jură, cu ochii la camera de filmat: Poți să mă tai bucăți sau să mă sfâșii în o mie de fărâme, dar spiritul meu nu va înceta niciodată să lupte!

Norocul meu a luat repede sfârșit. În vara lui 1937, Shanghaiul se află sub ocupație. Steagul Japoniei flutură pe vârful celei mai înalte clădiri din oraș. Metropola e paralizată. Își închide porțile și ultimul studio. Sunt complet lefteră și m-am mutat cu Zhang Min. Am ajuns să purtăm o mare afecțiune unul față de celălalt. Soția lui l-a părăsit din cauza mea. Dar eu nu vreau să mă recăsătoresc. Relația mea cu Zhang Min nu e una de acest fel. Zhang Min e un port în care și din care vin și plec. Sunt aici ca să mă odihnesc, dar nu ca să rămân.

Zilele trecute mi s-a spus că Tang Nah a avut o altă tentativă de sinucidere. S-a întâmplat după ce a primit de la Junli scrisoarea mea. Se pare că Junli nu a putut să-l împiedice. S-a aruncat în fluviul Huangpu. Fiind în timpul zilei, a fost salvat. Ar fi trebuit să o facă pe timp de noapte, dacă nu voia să fie doar un spectacol. Știu ce urmărește. E felul lui de a se răzbuna pe mine, de a da vina pe mine, de a-i face pe toți prietenii noștri, pe critici și pe public, deopotrivă, să arate cu degetul spre mine. Și au făcut-o. În ziarul de seară. Numele meu înseamnă egoism – opusul eroinelor pe care le joc. Zvonurile aduc prejudicii șansei mele de a mai juca roluri principale pe viitor. Odată etichetată rea, așa rămâi pentru totdeauna. Peste noapte, chipul meu și-a pierdut credibilitatea.